השתא ברי ממאים אתון דכתיב ימומאתה

בשוליה אמר ליה תא חזי מה כתיב בהו

בזמן אתם בתוך מומאתם אפילו בזמן

שהן ממאין שכינה שרויה ביניהן יוכי דבר

הלמר בהיקש חוזר ומלמר בהיקש יהאי

הימנו ודבר אחר הוא ולא הוי היקש יהניחא

למאן דאמר לא הוי היקש אלא למאן דאמר הוי

היקש מאי איכא למימר מקומות הוא דגמרי

מהדדי אי בעית אימא חוץ מכפנים בחדא

זימנא גמר תנא כשהוא מזה אינו מזה על

הפרוכת אלא כנגד הפרוכת יאמר ר' אלעזר

בר' יוםי אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה

מיפי דמים של פר ושעיר של יום הכפורים

ודילמא דפר העלם דבר של צבור ושעירי

ע"ז הוו דחזא דעבידי כסדרן ותנן נמי

גבי פר העלם דבר של צבור כי האי

גוונא כשהוא מזה לא היו נוגעין בפרוכת

ואם נגעו נגעו אמר רבי אלעזר ברבי יוםי

אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה מיפי

דמים של פר העלם דבר של צבור ושעירי ע"ז ודילמא דפר ושעיר של יום הכפורים

נינהו דחזנהו דעבידי שלא כסדרן נתערבו

לו דמים בדמים אמר רבא נותן אחת למעלה

ושבע למטה ועולה לו לכאן ולכאן אמרוה

קמיה דרבי ירמיה אמר ∞בבלאי מפשאי

משום דדיירי בארעא דחשוכא אמרי שמעתא

דמחשכן הא קא יהיב למעלה דשעיר מקמי

מטה דפר והתורה אמרה יוכלה מכפר את

הקדש כלה דם הפר ואחר כך כלה דם

השעיר אלא אמר רבי ירמיה אנותן אחת

למעלה ושבע לממה לשם הפר וחוזר ונותן

אחת למעלה ושבע למטה לשם השעיר

נתערבו לו דמים בדמים במתנות האחרונות

סבר רָב פּפָא קמיה דרבא למימר נותן

שבע למטה לשם פר ולשם שעיר וחוזר ונותן

אחת למעלה לשם שעיר אמר ליה רבא

עד השתא קרו לן מפשאי והשתא מפשאי

דמפשאי דקא מגמרינן להו ולא גמירי והא

קא יהיב ממה דשעיר מקמי מעלה דשעיר

והתורה אמרה תן למעלה ואחר כך למטה

[1.

םם א מיי׳ פ״ה מהלכות

רבינו חנגאל ואקשינן וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש. . כלומר, הפר והשעיר תרוייהו גמרי מהדדי אחת למעלה ישבע למטה מבית לפרוכת בהיקש, דכתיב ועשה את דמו . כאשר עשה לדם הפר. גמרינז חוזרין ומלמדין בהיקש, מדכתיב וכןיעשה לאהל מועד . להזות אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר וכן מדם . השטיר ראהל מוטד הפרכת, והא קיימא לן בין לרבינא בין לרבא דבר הלמד הבנא בן הבא זבו היכות בהיקש אין חוזר ומלמד בהיקש. וזה מפורש בשחיטת קדשים פרק איזהו מקומן של ובחים כו' בתחילתו בענין סוגיא דשמעתא במקומה, ואמר רעולה ושחמ אוחו על בחטאת ושחט את החטאת במקום העולה. דכתיב זאת תשחט העולה תשחט החטאת לפני ה׳. הנה גמרה החטאת שחיטה בצפון בהיקש מן העולה. וכתיב באשם מצורע ושחט את הכבש במקום אשר העולה. ואמרינן למה לי האטורנן למה לי לאקושי לחטאת ולעולה. ואמר רבינא צריכי. דאי אקשיה לחטאת ולא אקשיה לעולה. הוה אמינא חטאת הלמד בהיקש חוזר וןמןלמד בהיקש. וליקשיה לעולה, א״ל אקשיה לעולה הוה אמינא הלמד בהיקש חוזר ומלמד רהיהש. ואמאי לא ליה לאקושיה לעיקר ולא לטפל. כיוז דאיכא למימר הכי. לטפל. כיון ז איכא למימו הכי, להכי אקשיה לחטאת ולעולה, דלא ליהוי דבר הלמד בהיקש . חוזר ומלמד בהיקש. רבא אמר ומלמד בהיקש מהכא, כאשר יורם משור זבח השלמים כו׳. יום משור ובוד השלמה כדי, ואסיקנא דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא. ופרקינן ממנו ודבר אחר הוא. כלומר, זה שאתה למד ממנו דבר אחר. בהיקש אלא זולתו הוא, וכי . האי גוונא לא הוי היקש. הניחא לר' עקיבא דסבר האי גוונא הוי היקש, שנאמר ובשרם יהיה לד כחזה התנופה וגו׳. ואמרינן הקיש הכתוב את הבכור לחזה ושוק של שלמים, מה חזה ושוק של שלמים, מה חוה ושוק של שלמים לב' ימים ולילה, אף הבכור לב' ימים ולילה. ובא ר' יוסי הגלילי להקישו לחזה ושוק של תודה ליום ולילה. ולא מצא ר׳ עקיבא להשיבו אלא כתיב ובשרם יהיה. שאיז הוסיף הכתוב הויה אחרת . לבכור כלומר יום אחד. מכלל הוי היקש. ובא ר׳ ישמעאל . ואמר עקיבא טעיתה. שלמים (חמורה) [תמורה], ואמרת בתמיה וכי הלמד בהיקש

היכונו ודבר אחר לא הוי היקש. להאי שיטיא קשה הא דקאמרינן לעיל בברייתא לא יאמר למעה בשעיר וכו׳ דא״כ לא הוה יליף אלא מהימשא דפר דהשתא לא הוי הימנו ודבר אחר וי״ל

יליף אלא מהיקשא דפר דהשתא לא הוי הימנו ודבר אחר וי"ל דברייתא דלעיל סבירא לה דהימנו ודבר אחר הוי היקש וקל להבין:

חוץ מפנים בדבר אחד גמר. פיי רש"י איידי דניתן היקש לידרש בדברים המפורשין בפנים כגון למטה בפר ומעלה בשעיר נלמוד בבת אחת אף הלמד בהיקש עמו ותימה הוא לומר כן דהא יותרת הכבד ושתי הכליות דגמרינו שעירי ע"ז מפר העלם ופר העלם גמר מפר כהו משיח חשיב היקש מהיקש בזבחים פרק ב"ש (זכחים דף מא.) אע"ג דגמרינן שעירי ע"ז מפר העלם לענין הזאות דכתיבן בגופיה וכן בפ׳ איזהו מקומן (שם דף נה.) דלא גמרינן זבחי שלמי לבור שהן קדשי קדשים ובעי לפון מדחיתקש לחטחת ואע"ג דנפקא לן מהיקישא שאין נאכליו אלא לזכרי כהונה דכתיב בחטאת (ויקרא ו) בגופיה וכן אשם לא יליף התם לפון מדאיתקים לחטאת אע"ג דגמרינן נמי מההוא היקשא סמיכה דכתיב בגופיה דחטאת מיהו כל זה נ"ל לתרץ דלא דמו להא דהכא דהכא כל ההואות חשיב חד עניינא וכיון דגלי מקלת בגופיה גמרינן נמי בחד זימנא אפילו מאי דיליף בהיקש אבל הנך לאו חד עניינא נינהו ור"י פי׳ דמאחת למעלה דכתב בשעיר יליף מבחוץ בין בפר בין בשעיר ומשבע למטה דפר יליף בחוץ בין בפר בין בשעיר דהכי משמע ליה וכן יעשה באהל מועד בשתי הבהמות כמו שעשה אחת למעלה בשעיר בפנים וכן כאשר עשה בפר בפנים למטה יעשה לשתי הבהמות באהל מועד ולא נהירא לרילב״א לשון בחד זימנא גמר דהכי הוה ליה למימר פר בחוץ למעלה משעיר גמר ושעיר בחוץ . למטה מפר גמר ונראה לו פי' רש"י ולא דמי לכל הנך שהביא ר"י דהכא כיון דכתיב וכן יעשה באהל מועד מסתמא קאי אהזאות דכתיב בגופייהו דהיינו אחת למעלה דשעיר ושבע למטה דפר שהרי לא היה עושה לפני ולפנים אלא הזאות ואהא כתב וכן יעשה וא"כ לריכין אנו ללמוד בחד זימנא גם מה שלמדנו בהיקש "שאם לא כן אז לא הייתי מקיים וכן יעשה דמשמע לגמרי יעשה באהל מועד

כמו לפני ולפנים וקרובים תירוץ זה ותירוץ שכתבתי אני למעלה להיות שוין": אבי ראיתיה ברומי והיו עליה כמה מפי רמים מפר העלם דבר. הקשה ריב"א והא בבית ראשון לא הוו פרוכת ובבית שני דהוו פרוכת לא היו מקריבין פר העלם דבר כדתנן בפ"ק דמגילה (דף ט:) אין בין כהן משיח למרובה בגדים אלא פר הבא על כל

המלות דכהן משיח מקריבו ולא מרובה בגדים וחירץ דבבית ראשון הוה ובפרוכת דבבי איירי ור"י חירץ דבבית שני הוה וההיא דמגילה איירי בהוראת כהן משיח לעלמו דקיימא לן הוראת כהן משיח לעלמו כהוראת בית דין ללבור דמיימי פר אם טעה ועשה כהוראת עלמו ודוקא משיח דכתיב ואם הכהן המשיח אבל מרובה בגדים הרי הוא כשאר יחיד ומייתי כשבה או שעירה אבל פר העלם דבר של לבור אפילו כהן הדיוט מלי לאקרוביה כדאיתא בח"כ וכן מוכח דבבית שני איירי דאי בבית ראשון נימא של פר כהן משיח אלא ע"כ בבית שני איירי ולהכי לא קאמר נמי של פר כהן משיח דכהן משיח בבית שני לא הוה דיאשיהו גנז שמן המשחה נלעיל נב:]:

בלה דם הפר ואח"ב כלה דם השעיר. לא ידענא מאי אינטריך לאיתויי האי קרא תיפוק ליה מדכתיב מתנות דם הפר ברישא וכתיב חוקה ושמא י"ל דלהכי אייתי האי קרא דאי מדכתיב חוקה ה"א מחוקה לא ילפינן אלא היכא דשינה הסדר של מעשה שלם כגון אם הקדים כל עבודת שעיר דבחד מקום מקמי מתנות דפר אבל כי האי גוונא שאינו מקדים אלא אחת ממתנות דשעיר מקמי שבע מתנות דפר לל מעכב להכי מייתי מדכתיב וכלה התורה אמרה כלה דם הפר לגמרי ואח"כ כלה דם השעיר והוי כמו שינה הכתוב עליו לעכב:

אחד הוא. הא אין עליך לדון אלא בהיקשא כלשון הראשון ולא מרבויי הכתובים. ואמרינן התם במאי פליגי בהימנו ודבר אחר, ד' ישמעאל סבר לא הוי היקש, והיעון דכתיב וכן יעשה לאהל מועד, שהקשא הכתוב ור' עקיבה ור' יוסי הגלילי סברי הוי היקש. בשלמא למאן דאמר לא הוי היקש, [היינו] דכתיב וכן יעשה לאהל מועד, שהקיש הכתוב דם שעיר לדם הפר, רלא חזר ולמד מדם השעיר אותו הדבר שלמדו מדם הפר אלא ההזאות שכתובים בגופן בפירוש בהימנו ודבר אחר הוא זה. כשם שמזה לפני ולפנים מדם הפר ומדם השעיר כך עושה ומזה בהיכל, אלא למאן דאמר הוי היקש מאי איכא למימר. שרקינו מקום ממקום גמה. כלומר ההיכל גמר מקדש הקדשים כך כתיב וכפר על הקדש זה קדש הקדשים, וכן יעשה לאהל מועד זה ההיכל, ולא גמר הזואות הזאות אלא כשם שלפנים כך וכך הזיות, כך בהיכל. איבעית אימא חוץ ופנים בחד וימנא גמרי מהדדי אמר הקבמים הם הפר ומדם השעיר, וכפרה בהיכל. וכתיב אחר כך ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר. גמרי מהדדי כי בכל מקום עשייתן שוה. ואמרינן התם בשלמא למאן דאמר לא הוי היקש, היינו דכתיב בשלמי צבור ממושבותיכם חביאו לחם תביאו, לדבות לחמי תרדה (שאין) קשהן לחם שלמים בו עשרונים. אף לחמי תודה עשרון לחלה שומאם שתי שני עשרונים. אף לחמי תודה עני עשרונים ולא שני עשרונים ולא לא שוני עשרונים ולא העי עשרונים ולא המי עשרונים ולא המי שור שלות מעשר. הנה למדנו שלה עשרה לשרה עשרה ולמדנו שלהם משרה. ולמדנו שהייב להוציא ממנו תרומה בפחות מעשרה. ולמדנו עשרה שרונות למצה שליונו להמץ משלמי צבור שהן עשרון לחלה ב) (והוא זה ווה) חלת לחם חמץ. אבל עשרה עשרונות למצה של שרונות למצה של שרונות למצה של שורונות למצה של

השחא ברי. ודאי טמאים אחון ואין שכינה ביניכם שורה בטומאה: וכי דבר הלמד בהיקש. כגון פר שלמד במתנות פנים אחת למעלה מן השעיר בהיקש והשעיר שבע למטה בהיקש מן הפר חוזרין ומלמדין מתנות שבפנים על מתנות הפרוכת בהיקש דוכן יעשה לאהל מועד י

וקיימא לן במסכת זבחים (דף מט:) דאין למדין בקדשים היקש מן ההיקש: הימנו ודבר אחר. היקש הראשון לאו היקש הוא שהרי בין בפר בין בשעיר כתיב מעלה ומטה ולא הוצרכו ללמוד זה מזה אלא את המנין הלכך כל חד וחד מעלמו למד מהלת ודבר אחר מסייעו במקלת ואין זה למד בהיקש. והיכי דמי היקיש שחין חוזר ומלמד (מ) בהו כגון אם לא נאמר למטה בשעיר כלל או למעלה בפר לא נאמר כלל ולמדו הבהמות זו מזו בהיקש היינו היקש שאינו חוזר ומלמד בהיקש: הניחה למחן דחמר וכו'. פלונתה בזבחים בפרק איזהו מקומן (דף מ.): מקומות הוא דגמרי מהדדי. אין זה היקש הלמד מן ההיקש שהרי בהיקש הרחשון למדו בהמות זו מזו ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר ובהיקש השני לא הוקש שום דבר לאחת מן הבהמות ללמוד ממנה מה שלמדה בהיקש מחברתה אלא המקומות הוקשו זה לזה וכן יעשה לאהל מועד כאשר כפר על הקודש והקודש לא למד כלום מתחלה בהיקש אלא הפר הוקש לשעיר והשעיר לפר במתנות הקודש: וחי בעים חימה חוך מפנים בחד זימנה גמר. חי נמי סבירא לן דפנים בהיקש למד יכול לחזור וללמוד על ההיכל בבת אחת מה שכתוב בו בפירוש כגון אחת למעלה בשעיר ושבע למטה בפר ועמהם אף מה שלמד בהיקש והיכי דמי היקש שאינו למד מן ההיקש כגון אם לא הוצרך היכל ללמוד מן לפני ולפנים אלא מה שלמד בהיקש אבל השתח דהולרך ללמוד ממנו חת המפורש בו למד הכל בבת חחת: אני ראיתיה ברומי. במסכת מעילה (דף יז:) גבי בן תלמיון נעשה נס לר' אלעזר ברבי יוסי שריפא את בת מלך רומי שנכנס שד בגופה ששמו בן תלמיון והכניסוהו לאוצר המלך ליטול כל מה שירצה ולא היה חפץ אלא ליטול משם איגרות שכתבו גזירות שגזרו על ישראל ומלאם וקרעם ° ושם ראה כלי בית המקדש באולר: כסדרן. מלמעלה למטה יו כמלליף: דמים

בדמים. של פר ושל שעיר קודם שנתן בפנים כלום: באחרא דחשובא. בבבל שהיא מאולה: הא קא יהיב למעלה דשעיר. שנותן אחת למעלה לשם פר ולשם שעיר: וכלה מכפר. כלה הכפרות כמו שהן אמורות בענין: במחנות אחרונות. אחר שנתן אחת למעלה מן הפר: כוסות

ח) [זכחים מא. מט: נה.],
ב) [מוחות עח.], ג) זכחים
נח, ד) מעילה יו., ד) פסחים
לר: זכחים ס: מתחות נב.
[בכורות כה: כתובות עה.],
נייקא ס: (עייל טו.)
נר: אן ח) [עייע מוס' זכחים
נו: ד"ה ואב"א),

תורה אור השלם

 טְמִאָתָה בְּשׁוּלְיהָ לֹא זְבְּרָה אִנְוִרִינְה וַתַּרֶּדּ בְּלְאִים אֵין מְנַנְחַם לָה רְאַה יְיָ אֶת עְנְיִי כִּי הָנְדִּיל אוֹנַב: איכה א ט
וְכַבֶּּר עַל הַקֹּדֶיש בַּבְּרַר עַל הַקֹּדֶיש

גליון הש"ם

רש"י אני ראיתיה ברומי. ושם ראה כלי בית המקדש. מפות דר"ע פי מ״ח מכמשת של בית הבטינים שלמן ומנוכה ופרוכת לין עדיין מונחים ברומי: תום" ד"ה חוץ וברי שאם לא בן או לא הייתי מקיים. עיין לעיל דף נש ע"ח מוסן ד"ה דוסה:

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד"ה הימנו כו' שאין חוזר ומלמד בהיקש כגון אם לא:

> מוסף רש"י הובא בסוף המסכת

תום' ישנים

שייך לעמוד קודם דלרבי יהודה דהוים כאשת איש לכי מיית מגורשת ה"נ מסתמא לרבי יוסי. ואומר רבינו דשאני התם כי הדבר עומד להתברר ממילא אם ימות אם יחיה ולכך יש ברירה אבל כאן אין הדבר עומד להתברר, וכן בההיא דעירובין דמעשר שני זה מחולל על הסלע שתעלה מן הכיס דמסקינן התם לרבי יוסי דלה חילל היינו נמי דבר שאינו עומד להתברר, מיהו כי האי גוונא קאמר בריש כל הגט [גיטין כה, א] על רבי יהודה ומפליג בין תולה בדעת אחרים לתולה בדעת עצמו, (מאי) [והאי] שינויא דעומד להתברר דפירש [הוי] מצינן למימר התם, אבל על רבי שמעון לא היה יכול לומר שם זה החילוק. הגה״ה. ומכח זה מחרץ רבינו הא דקשיא ליה דשמואל אדשמואל דאית ליה ברירה אדשמואל דאית ליה ברירה בגיטין פרק מי שאחזו גבי הא דאתקין בגיטא דשכיב מרע אם מתי הוי גיטא, אלמא אית וליהן ברירה ואילו בשלהי בינה [לו, ב] לית ליה לשמואל ברירה נכו, כן כינו כים נשמחות בהמה וחבית בשותפות. ואומר רבינו דשאני

חלק פלוני לזה וחלק פלוני לזה קודם שחלקו, אבל גבי אם לא תמי הדבר עומד להחברר אם יחיה או לאו. מיהו קשה לרביע מדאמריען בב"ק פרק מרובה [פט, א] א הכי קשיא דר יוחנן אדר יוחנן אחר ר' יוחנן לל החנקלע כר זו הא אתר ר' אסי אמר ר' יוחנן האחן שחלק ולקוחות הן כרי, ותאי קשיא דר יוחנן אדר יוחנן אחר היי יוחנן כל החנקלע כר זו הא אתר ר' אין האחן אחן שחלק לקוחות הן כרי, ותאי קשיא והלא גבי כל שילקטו עניים היום הדבר עומד להחברר איי ולקטו אחה לא ילקטו משום היהיא דבליע ממדל המברר ב"נ ילקטו. ואמר רבינו שהיה יכול לומר כן "ון, והלא המם אין הדבר עומד להחברר כי ואפשר] יבקע הנוד כמו שהוא עומד להחברר גבי ילקטו. ואמר רבינו שהיה יכול לומר כן שלא שרוצה להשמיד שם מירון אחר. אבל קשה לה"ר אלחנן דר" מאיר אדבי מאיר דבהך דהלוקח יין אית ליה ברירה אי לא, ועוד שב ברוך מה שלא אדבה אקממר המם בפרק יש בכור דר"מ ורבי יהודה אית להו דב אסי דמספקא ליה אי יובשים הוו אי לקוחות הוו ולנח מספקא ליה אי יודה בין לר שמעון את להו דבר אסי דמספקא ליה אי יודשים הוו אי לקוחות הוו ובריש כל הגע קאתר רבא דבין לרבי יהודה בין לר שמעון אי להו ברב אסי דמספקא ליה אי יודשים הוו אי לקוחות הוו בריש הלא היה ביל להפור דיש ברירה אי לא השבר בא אדבר אתר בריי יודה בין לר שמעון אי להו ברב אליקח יין עשום דיבקע הווד. על כן נדאה לרביני ואפיל האו בר אתר בריי היול לסבור דיש ברירה בל להעם היין משום דרבי מיום ודרבי מחלך ודשמאל אדמעות המשול להשול לישר אל היה צבי מהלקע אילה אושר השביוה הוא שור הוא שהלא הוא בריה וא להיה בני מהלקע אילה מנה או הי" להפן לא להיון שיקר. ולפירוש רביו דמפים במתנק שלקו לביני לה דבי מהלק אלה לבין מהלון שהלך שראל אחי שפיר שפובר האלמוד דרבי (יוסי) [יוחנן סבר דאין ברירה וצי למון שלה מוש מובר החלמוד דרבי (יוסי) [יוחנן סבר דאין ברירה בי מון להיון מהלוקת ארך ישראל אחי שפיר שפובר החלמוד דרבי (יוסי) [יוחנן פבר דאין ברירה וא לנו